

Wikipedie – otevřená encyklopedie

Petr Kadlec

<petr.kadlec@gmail.com>

<http://cs.wikipedia.org/wiki/Wikipedista:Mormegil>

INFORUM, 24. května 2006

Co je Wikipedie?

- Volně licencovaná encyklopedie
- Dostupná ve více než 100 jazycích
 - Čeština (cs), angličtina (en), de, fr, ...
- Psána množstvím dobrovolníků
- Anglická verze založena 15. ledna 2001

<http://www.wikipedia.org/>

Čtení Wikipedie

Přihláste se

WIKIPEDIE
Otevřená encyklopedie

navigace

- [Hlavní strana](#)
- [Portál Wikipedie](#)
- [Aktuality](#)
- [Pod lípou](#)
- [Poslední změny](#)
- [Náhodná stránka](#)
- [Nápověda](#)
- [Podpořte Wikipedii](#)

hledání

nástroje

- [Odkazuje sem](#)
- [Související změny](#)
- [Načíst soubor](#)
- [Speciální stránky](#)
- [Verze k tisku](#)
- [Trvalý odkaz](#)
- [Citovat stránku](#)

v jiných jazycích

- [Afrikaans](#)
- [Aragonés](#)
- [العربية](#)
- [Asturianu](#)
- [Беларуская](#)
- [Български](#)

článek | [diskuse](#) | [editovat](#) | [historie](#)

Vaše příspěvky udržují Wikipedii v chodu!

Finsko

Finská republika (zastarale **Čuchonsko**, *finsky*: *Suomen Tasavalta*, *švédsky*: *Republiken Finland*) je *severská země* v severovýchodní Evropě, kterou omývá *Baltické moře* na jihozápadě, *Finský záliv* na jihovýchodě a *Botnický záliv* na západě. Finsko sousedí na souši s *Ruskem* na východě, *Švédskem* na severozápadě a *Norskem* na severu a na moři má společnou hranici navíc s *Estonskem*. Pod finskou suverenitu patří také souostroví *Ålandy* na jihozápad od pobřeží, které však má rozsáhlou autonomii.

Obsah [skrýt]

- 1 Geografie
- 2 Historie
- 3 Politika
- 4 Administrativní dělení
- 5 Ekonomika
- 6 Demografie
- 7 Kultura
- 8 Svátky
- 9 Další poznámky
- 10 Postavení v mezinárodních žebříčcích
- 11 Odkazy na další zdroje

Geografie

[editovat]

Finsko je zemí tisíců jezer a ostrovů, přesněji 187 888 jezer a 179 584 ostrovů. Jezero *Saimaa* je čtvrté největší v Evropě. Finská krajina je převážně rovinatá s nízkými kopci. Nejvyšším bodem je *Haltitunturi* s výškou 1328 m nad mořem. Nalézá se daleko na severu Finska. Kromě

Suomen Tasavalta
Republiken Finland
Finská republika

Rozloha	388 145 km ² (63. na světě) z toho 9,4 % vody
Počet obyvatel	5 211 311 (109. na světě,

Editace Wikipedie

WIKIPEDIE
Otevřená encyklopedie

navigace

- [Hlavní strana](#)
- [Portál Wikipedie](#)
- [Aktuality](#)
- [Pod lípou](#)
- [Poslední změny](#)
- [Náhodná stránka](#)
- [Náповěda](#)
- [Podpořte Wikipedii](#)

hledání

nástroje

- [Odkazuje sem](#)
- [Související změny](#)
- [Načíst soubor](#)
- [Speciální stránky](#)

[Přihlaste se](#)

[článek](#) [diskuse](#) [editovat](#) [historie](#)

Vaše příspěvky udržují Wikipedii v chodu!

Editace stránky Finsko

Nejste přihlášen(a), vaše IP adresa bude zaznamenána a zveřejněna v historii editací této stránky.

'''Finská republika''' (zastarale '''Čuchonsko''', [[finština|finsky]]: ''Suomen Tasavalta'', [[švédština|švédsky]]: ''Republiken Finland'') je [[Severské země|severská země]] v severovýchodní [[Evropa|Evropě]], kterou omývá [[Baltické moře]] na jihozápadě, [[Finský záliv]] na jihovýchodě a [[Botnický záliv]] na západě. Finsko sousedí na souši s [[Rusko|Ruskem]] na východě, [[Švédsko|Švédskem]] na severozápadě a [[Norsko|Norskem]] na severu a na moři má společnou hranici navíc s [[Estonsko|Estonskem]]. Pod finskou suverenitu patří také souostroví [[Ålandy]] na jihozápad od pobřeží, které však má rozsáhlou [[autonomie|autonomii]].

== Geografie ==

[[Soubor:Finsko-mapa.png|left|thumb|130px|Mapa Finska]]

Finsko je zemí tisíců [[jezero|jezer]] a [[ostrov]]ů, přesněji 187 888 jezer a 179 584 ostrovů. Jezero [[Saimaa]] je čtvrté největší v Evropě. Finská krajina je převážně rovinatá s nízkými kopci. Nejvyšším bodem je [[Haltitunturi]] s výškou 1328 m nad mořem. Nalézá se daleko na severu Finska. Kromě mnoha jezer krajině dominují rozsáhlé severské lesy, které zaujímají asi 68 % souše, a trocha obdělávané půdy. Převážná část ostrovů leží jihozápadě (souostroví [[Ålandy]]) a podél jižního pobřeží ve [[Finský záliv|Finského zálivu]]. Finsko je jednou z mála zemí na světě, která se stále zvětšuje. Od konce poslední [[doba ledová|doby ledové]] se plocha země díky [[izostatické zvedání|izostatickému zvedání]] každý rok zvětšuje o zhruba 7 km².

[[Podnebí]] jižního Finska je severské [[mírné podnebí|mírné]]. V severním Finsku, obzvláště

Upozornění: Vaše změny budou okamžitě zveřejněny. Neporušujte cizí [autorská práva](#)! Vámi vkládané informace musí být [ověřitelné](#)! Pokud si nepřejete, aby Váš text byl nemilosrdně upravován a volně šířen pod licencí [GFDL](#), pak ho do Wikipedie neukládejte.

Shrnutí editace:

| [Pomoc při editování](#) (otevře v novém okně)

Fungování wiki

- Na každé stránce odkaz „editovat“
- Jednoduchá syntaxe (wikicode)
 - ""tučně"", "kurzíva", [[odkaz]] atd.
- Historie stránky: verze, autoři, diffy
- Poslední změny, sledované stránky
- Kategorie, odkazuje sem, ...

Historie editací

WIKIPEDIE
Otevřená encyklopedie

navigace

- [Hlavní strana](#)
- [Portál Wikipedie](#)
- [Aktuality](#)
- [Pod lípou](#)
- [Poslední změny](#)
- [Náhodná stránka](#)
- [Nápověda](#)
- [Podpořte Wikipedii](#)

hledání

nástroje

- [Odkazuje sem](#)
- [Související změny](#)
- [Načíst soubor](#)
- [Speciální stránky](#)

[Přihlaste se](#)

[článek](#)

[diskuse](#)

[editovat](#)

[historie](#)

Vaše příspěvky udržují Wikipedii v chodu!

Finsko

Historie editací

([Nejnovější](#) | [Nejstarší](#)) [Ukázat \(50 předchozích\)](#) ([50 následujících](#)) ([20](#) | [50](#) | [100](#) | [250](#) | [500](#)).

(ted) = rozdíly oproti nynější verzi, (předchozí) = rozdíly oproti předchozí verzi, m = malá editace

[Porovnat vybrané verze](#)

- (ted) (předchozí) 01:06, 13. 5. 2006 TypoBot **m** (*typobot: typografické korekce podle specifikace*)
- (ted) (předchozí) 04:55, 2. 5. 2006 YurikBot **m** (*robot přidal: nds-nl:Finlaand*)
- (ted) (předchozí) 20:32, 23. 4. 2006 Vrbova **m** (*→Svátky -preklep*)
- (ted) (předchozí) 23:25, 8. 4. 2006 YurikBot **m** (*robot přidal: nrm, ps, sh, ta, vi*)
- (ted) (předchozí) 06:06, 7. 4. 2006 JiriK **m** (*→Odkazy na další zdroje - oprava nefunkčního odkazu*)
- (ted) (předchozí) 17:47, 3. 4. 2006 Tlust'a **m** (*png -> svg*)
- (ted) (předchozí) 13:50, 31. 3. 2006 Ocean Soul (*Historie: Kalevala, zpřesnění informací ohledně roku vydání*)
- (ted) (předchozí) 18:01, 29. 3. 2006 Ocean Soul **m**
- (ted) (předchozí) 12:28, 17. 3. 2006 83.195.255.25
- (ted) (předchozí) 17:29, 16. 3. 2006 YurikBot **m** (*robot přidal: cv*)
- (ted) (předchozí) 17:33, 4. 3. 2006 Bota47 **m** (*robot přidal: oc změnil: yi*)
- (ted) (předchozí) 10:20, 19. 2. 2006 Miraceti (*→Provincie - -> Kraje*)
- (ted) (předchozí) 21:21, 16. 2. 2006 Zirland **m** (*nahrazena vlajka*)
- (ted) (předchozí) 21:25, 21. 1. 2006 Miraceti **m** (*→Provincie - obrázek z commons*)
- (ted) (předchozí) 03:22, 17. 1. 2006 Porthos **m** (*robot přidal: be, eu*)
- (ted) (předchozí) 15:13, 30. 12. 2005 Miraceti **m** (*→Geografie - 4. největší v Evropě (podle Saimaa)*)
- (ted) (předchozí) 15:45, 28. 12. 2005 Kirk (+ *Čuchonsko*)
- (ted) (předchozí) 14:41, 22. 12. 2005 Aktron **m** (+ *šablona Finsko*)
- (ted) (předchozí) 09:22, 21. 12. 2005 Porthos **m** (*Přidána Kategorie:Státy Evropy*)

Porovnání rozdílů („diff“)

WIKIPEDIE
Otevřená encyklopedie

navigace

- Hlavní strana
- Portál Wikipedie
- Aktuality
- Pod lípou
- Poslední změny
- Náhodná stránka
- Nápověda
- Podpořte Wikipedii

hledání

nástroje

- Odkazuje sem
- Související změny
- Načíst soubor
- Speciální stránky
- Verze k tisku
- Trvalý odkaz
- Cítovat stránku

v jiných jazycích

- Afrikaans
- Aragonés
- العربية
- Asturiano

[Přihlaste se](#)

[článek](#) [diskuse](#) [editovat](#) [historie](#)

Vaše *přspěvky* udržují Wikipedii v chodu!

Finsko

(Rozdíly mezi verzemi)

Verze z 16:20, 28. 10. 2005

[Miraceti](#) (Diskuse | přspěvky)

(tabulka průměrných teplot, trochu o zamrzávání, sněhu atd...)

[← Přejít na předchozí porovnání](#)

Verze z 17:27, 28. 10. 2005

[Beren](#) (Diskuse | přspěvky)

(→Ekonomie - formulace, korigováno nadměrné používání "je")

[Přejít na další porovnání →](#)

Řádka 131:

== Ekonomie ==

Finsko **je** vysoce **industrializovanou ekonomikou** s volným trhem. Na hlavu vyprodukuje zhruba stejně jako [[Spojené království]], [[Francie]], [[Německo]] nebo [[Itálie]]. Životní standard ve Finsku **je** vysoký. **Klíčovým ekonomickým sektorem je** [[průmysl|průmyslová výroba]], hlavně zpracování dřeva a kovů, strojírenství a odvětví telekomunikací (jmenujme firmu [[Nokia]]) a elektroniky. **Obchod je důležitý**, vyváží **se** téměř třetina z [[Hrubý domácí produkt|HDP]]. **Kromě** [[dřevo|dřeva]] a **několika** [[nerost]]ů **je Finsko závislé** na dovozu surovin, energie a některých součástí vyráběného zboží.

Zemědělství je soběstačné v základních produktech, přestože ho omezuje - podnikí. **[[Lesnictví]] je důležitým exportním příjmový zdroj, ve kterém je zaměstnána značná část venkovského obyvatelstva.**

Ekonomický růst Finska se v posledních letech pohybuje v řádu procent. Rychle se zvětšující integrace se západní Evropou - Finsko bylo jednou z 11 zemí, které v roce [[1999]] přijimuly euro - bude po příští léta finské ekonomice dominovat.

Řádka 131:

== Ekonomie ==

Finsko **patří mezi** vysoce **industrializované ekonomiky** s volným trhem. Na hlavu vyprodukuje zhruba stejně jako [[Spojené království]], [[Francie]], [[Německo]] nebo [[Itálie]]. Životní standard **je** ve Finsku vysoký. **Mezi klíčové ekonomické sektory se řadí** [[průmysl|průmyslová výroba]], hlavně zpracování dřeva a kovů, strojírenství a odvětví telekomunikací (jmenujme firmu [[Nokia]]) a elektroniky. **Důležitost obchodu podtrhuje fakt, že se** vyváží téměř třetina z [[Hrubý domácí produkt|HDP]]. **Až na** [[dřevo]] a **několik** [[nerost]]ů **závisí hospodářství Finska** na dovozu surovin, energie a **také** některých součástí vyráběného zboží.

Zemědělství je soběstačné v základních produktech, přestože ho omezuje + podnikí. **Značná část venkovského obyvatelstva pracuje v [[lesnictví]], které patří mezi důležité exportní příjmové zdroje.**

Ekonomický růst Finska se v posledních letech pohybuje v řádu procent. Rychle se zvětšující integrace se západní Evropou - Finsko bylo jednou z 11 zemí, které v roce [[1999]] přijimuly euro - bude po příští léta finské ekonomice dominovat.

Komunita, pravidla

- Komunita uživatelů („wikipedistů“)
 - Anarchie, demokracie, meritokracie, ...
- Různé formy komunikace
 - Diskuse ke každému článku
 - Stránky projektu, Pod lípou
 - E-maily uživatelům
 - IRC kanály, e-mailové skupiny

Pravidla

- Základní pravidla
 - Nezaujatý úhel pohledu (NPOV)
 - Žádný původní výzkum
 - Ověřitelnost
 - Svobodný obsah (GNU FDL)

Správci, boj s vandalismem

- Na Internetu *je* spousta hlupáků...
- Tzv. měkká bezpečnost
- Jednoduché reverty změn díky historii
- Správci
 - Žádná moc, pouze technické prostředky
 - Mazání stránek, blokování vandalů, zamykání stránek, zjednodušené reverty

Problémy

- Vandalismus
 - Není zásadní problém
- Lidské spory, trollové, flamewary, ...
- *POV pushers*
 - Větší problém

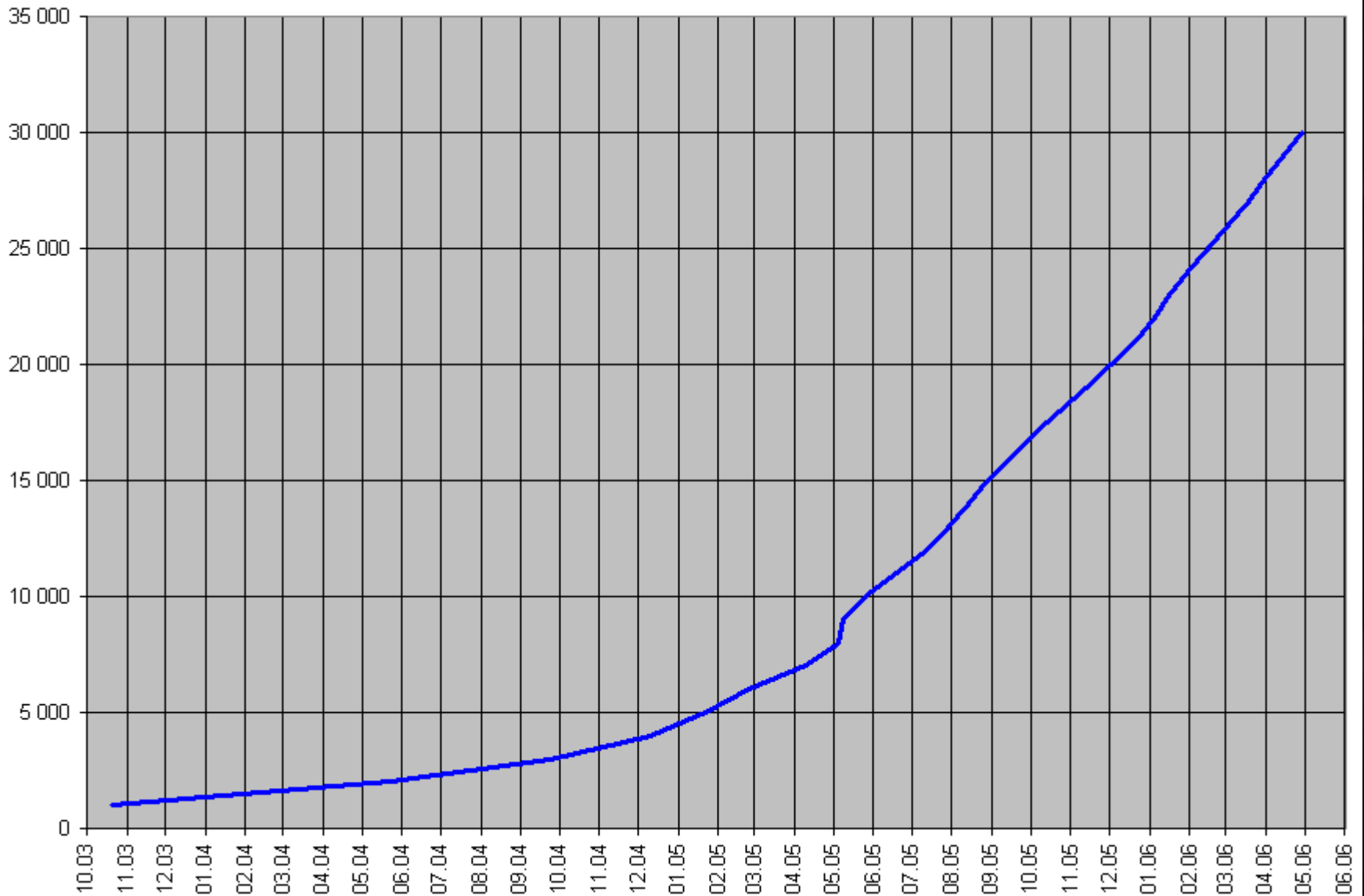
Důvěryhodnost a kvalita

- *Infinite monkey theorem?*
- Nedůvěryhodní tvůrci obsahu?
 - pravidla o ověřitelnosti atd.
- Upozorňující šablony
- Systematická chyba
 - Články píše mladí technicky zaměření obyvatelé té bohatší části světa

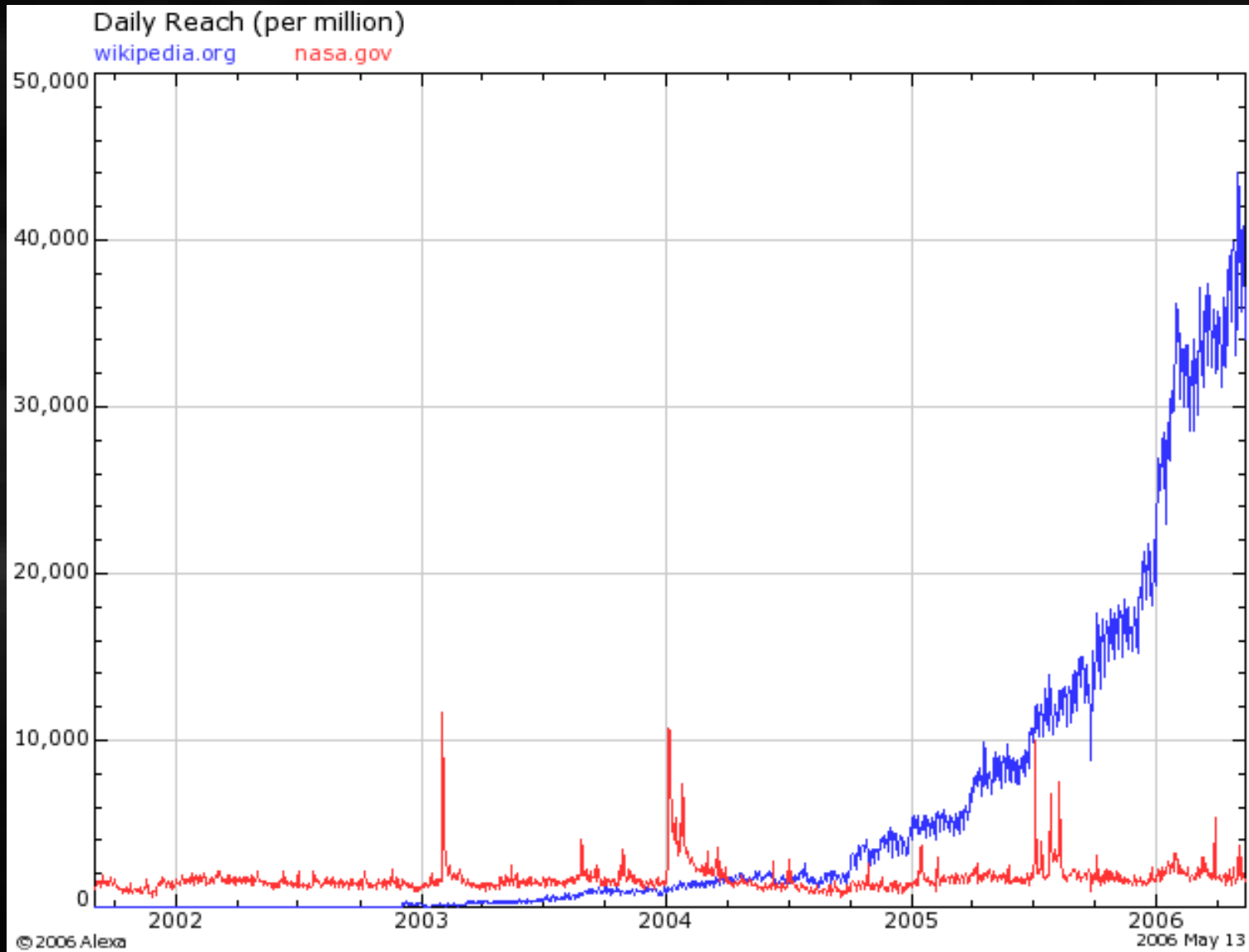
Hodnocení kvality

- c'T (2004): *Wikipedia gegen Brockhaus und Encarta*
 - Wikipedie 3,8 bodu, zbývající 3,6 bodu
- Nature (2005): *Internet encyclopaedias go head to head*
 - Podle množství chyb je Wikipedie jen mírně horší než Encyclopaedia Britannica
 - (EB nesouhlasí)

Růst české Wikipedie

Rust popularity

Tempo růstu, financování

- Exponenciální růst
- Pouze dobrovolné příspěvky, sponzorské dary, granty apod.
- Momentálně absolutně žádná reklama
- Rozpočet na 2005: \$739 200
- ...a letos zřejmě mnohem víc...

Software & hardware

- MediaWiki (<http://www.mediawiki.org>)
- GNU GPL
- Linux, PHP, MySQL, Apache, Squid
- Clustery, přes 100 serverů po světě
- V současné době cca 12 K HTTP req/s

Organizace, další projekty

- Wikimedia Foundation
- Další projekty
 - Commons (<http://commons.wikimedia.org>)
 - Wikcionář (<http://www.wiktionary.org>)
 - Wikicitáty (<http://www.wikiquote.org>)
 - Wikinews (<http://www.wikinews.org>)
 - Wikibooks, Wikisource, Wikispecies

„We make the Internet not suck“
– Jimmy Wales

Děkuji za pozornost

Kontakt:

<http://cs.wikipedia.org/>

Petr Kadlec <petr.kadlec@gmail.com>